

29.5.2023

Diaarinro VN/6457/2023

Lausuntoyhteenveto

Asia: lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon vuosina 2020-2025 myönnettävästä tuesta annetun asetuksen muuttamisesta

Asetusmuutosehdotus ja perustelumuistioluonnos olivat lausuntokierroksella Lausuntopalvelu.fi -sivustolla 6.4.-28.4.2023.

Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, oikeusministeriö, Ruokavirasto, BirdLife Suomi ry, Suomen kuntaliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Metsähallitus, Natur och Miljö ry, Pro Agria, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry, Saamelaiskäräjät, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen riistakeskus, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., WWF Suomi, Luonnonvarakeskus, Suomen ympäristökeskus, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Etelä-Savon ELY-keskus, Hämeen ELY-keskus, Kaakkois-Suomi ELY-keskus, Kainuun ELY-keskus, KEHA-keskus, Keski-Suomen ELY-keskus, Lapin ELY-keskus, Pirkanmaan ELY-keskus, Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus, Satakunnan ELY-keskus, Uudenmaan ELY-keskus, Varsinais-Suomen ELY-keskus.

Lausunnon antoivat Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus. Maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, Suomen Riistakeskus, Metsähallitus, Suomen Kuntaliitto ry sekä Suomen ympäristökeskus ilmoittivat, että eivät lausu asiassa.

Yhteenveto annetuista lausunnoista

Lausunnoissa lausuttiin ehdotuksesta poistaa asetuksen viittaukset yleiseen vanhaan ryhmäpoikkeusasetukseen ja de minimis-asetukseen. Lausunnoissa tuotiin esiin, että viittausten poiston perusteluja tulisi tarkentaa ja varmistua siitä, etteivät muutokset johda käytännössä luonnonmonimuotoisuuden kannalta tarpeelliseksi katsotun tuen myöntämisen estymiseen. Viittausten säilyttäminen nähtiin myös perusteltuna, koska avoimen haun kautta saattaisi tulla tapauksia, joissa kyseiset asetukset voisivat tulla sovellettaviksi.

Ehdotettuja teknisiä muutoksia pidettiin kannatettavina, jotta tukiohjelma voisi jatkua. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että Helmi-ohjelman toteutukseen varataan riittävät resurssit ja että luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja edistämiseksi on käytettävissä vapaaehtoisuuteen ja kannustavuuteen perustuvia toimintamalleja. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että ympäristöministeriö laatii kattavan ohjeistuksen tukien raportointia varten.

Lausunnot

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

MTK pitää erittäin tärkeänä, että luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja edistämiseksi on käytettävissä vapaaehtoisuuteen ja kannustavuuteen perustuvia toimintamalleja. Näin ollen sääntely, jossa on kyse valtion tuen myöntämisestä perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon, on tarpeen. Sääntely liittyy maanomistajalähtöiseen Helmi-elinympäristöohjelmaan, jonka sujuvaa toimeenpanoa MTK kannattaa. MTK korostaa tarvetta varata Helmi-ohjelman toteutukseen kokonaisuudessaan riittävät resurssit, jotta asetuksen tarkoittamia perinnebiotooppien kunnostus- ja hoitotoimenpiteitä voitaisiin

käytännössä toteuttaa ja jotta Helmi-elinympäristöohjelman periaatepäätöksessä asetettuihin tavoitteisiin voitaisiin myös muiden elinympäristöjen osalta päästä.

Ehdotuksella perinnebiotooppiasetukseen tehtäisiin maatalouden uuden ryhmäpoikkeusasetuksen edellyttämät tekniset muutokset, sillä kansallisten tukijärjestelmien on oltava EU-sääntelyn mukaisia. Perustelumuistion mukaan ehdotettavat muutokset ovat välttämättömiä, jotta perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon tarkoitettua kansallista tukiohjelmää voitaisiin jatkaa 30.6.2023 jälkeen. MTK pitää kansallisen tukiohjelman jatkamista tarpeellisena, joten se kannattaa maatalouden uuteen ryhmäpoikkeusasetukseen liittyvien tarvittavien teknisten muutosten tekemistä.

Ehdotuksella perinnebiotooppiasetuksesta poistettaisiin viittaukset yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen ja de minimis -asetukseen. Perustelumuistion mukaan tähänastinen soveltamiskäytäntö on osoittanut, että myönnetyn tuen mukaiset toimet ovat kohdentuneet kokonaisuudessaan vanhan maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalan piiriin kuuluville maatalousalueille, eivätkä yleinen vanha ryhmäpoikkeusasetus tai vanha de minimis -asetus ole tulleet lainkaan sovellettavaksi.

MTK toteaa, että viittausten poistamista sekä poistamisen perusteluja ja vaikutuksia on perustelumuistiossa selostettu varsin suppeasti. Perustelumuistiossa olisi syytä tuoda tarkemmin esiin, mistä syystä yleinen ryhmäpoikkeusasetus ja de minimis -asetus eivät jatkossa ole perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tukemisen oikeusperustana tarpeen. MTK kehottaa siis varmistamaan, että ehdotettu muutos, jossa on kyse oikeusperustamahdollisuuksien kaventamisesta, ei johda sellaisiin yllättäviin tilanteisiin, joissa luonnon monimuotoisuuden kannalta tarpeelliseksi katsotun tuen myöntäminen käytännössä sääntelystä johtuen estyy.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Luonnonsuojeluyksikkö katsoo, että viittaukset sekä ryhmäpoikkeus- että de minimis-asetukseen olisi suositeltavaa jättää myös uuteen perinnebiotooppi-asetukseen. Luonnonsuojeluyksikkö pitää todennäköisenä, että avoimen haun kautta voi tulla tapauksia, joissa näitä asetuksia olisi sovellettava. Niiden poistaminen asetuksesta kasvattaa myös riskiä siihen, että näitä tapauksia on vaikeampi tunnistaa. Kunnostuksia on tehty vasta suhteellisen lyhyen aikaa, jolloin tulevaisuudessa haasteellisia ja aiemmasta poikkeavia kohteita voi tulla enemmän. Luonnonsuojeluyksikkö pitää hyvin tärkeänä, että Ympäristöministeriö laatii kattavaa ohjeistusta tukien raportointia varten.